

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și strălăutate:
Pe unu an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 14.

Luni, Marți 20 Ianuaru (1) Februaru.

1887.

Brașov, 19 Ianuaru 1887.

Sunt printre noi mulți de aceia, cari, lipsiți fiindu apröpe cu desevörşire de idei și de bărbăția, răspândesc în societate, pe unde se învörtesc, prin purtarea lor șovăitoare și umilitoare, numai frică și descurajare.

Pe acești ömeni sarbedi, cari tóte le găsesc esagerate și neesecutabile, când e vorba de apărarea drepturilor națiunei asuprite, ba de multe ori se miră chiar, că ei înșiși mai trăiesc, cu tóte închinăciunile, ce le fac în drépta și în stânga, i-amu stătu să aibă în vedere de ce idei se conduc în lupta lor națională fruntașii credincioși ai poporului slovacu, care popor, precum scimă, suferă adă de urmările apărării și ale ueltrilor de maghiarisare mai multu chiar decâtu poporulu nostru.

Intr'unulu din numerii sei din urmă, organulu naționalu alu Slovaciloru „Narodnie Noviny“, se adresază cătră popor, îmbărbătându'lu cu următoarele cuvinte:

„Poporul slovacu e lipsitu de granițe geografice-politice, cu tóte aceste are granițele sale etnografice bine trase, pe cari înzadar își dau silință de veacuri de ale distruge. Nicl machinațiunile istorice, nicl joculu păcätosu cu „națiunea politică“ a Ungariei n'au pututu răpi poporulu nostru caracterulu seu particularu. Poporul nostru a rămasu și rămâne unu popor, ér nu o naționalitate abstractă. Cuvéntulu naționalitate este abstractu, dér poporul e aici unu corp concretu care posedă membre, capu și viétă. Nu voim să definim dreptulu nostru de existență ca popor — adauge „Nar. Nov.“ — amu făcutu acésta nu numai odată și amu aședatú doctrina noastră pe base tari. Astădi voim să accentuămú comunitatea de ginte dintre noi, care trebuie să dea semne de viétă, arătându că există unu popor slovacu, deși fără drepturi politice, autonome și naționale. Trebuie să legămú strinsu unitatea de ginte, spre a dovedi, că nu suntemú morți, că n' suntemú unu conglomeratú de ömeni făr' de scopu, ci suntem unu corp naționalu.“

Este acésta unu limbagiu puternicu și sănătosu, care dovedesce, că fruntașii rămași fideli causei Slovaciloru, deși puțin la număr, își cunosc pe deplinu chiamarea lor în sânta luptă pentru existența poporului slovacu din Ungaria.

Ei au recunoscutú, că este de lipsă ca poporul slovacu să dea semne de viétă, să arate lunei că trăiesce, deși este despoiatu de tóte drepturile, să-i arate, că nu este mortu, ci forméză unu corp viu naționalu.

Mai e nevoia óre d'a comenta aceste cuvinte? Nu credemú ca cineva cu mintea sănătósă să se îndoiască în adevörulu, ce'lu cuprinde apelulu föiei slovace.

Bieții Slovaci au să lupte cu multe și mari neajunsuri, pe cari nu de multu le-a caracterisatú deputatulú sêrbu Dimitrijevič în vorbirea sa din dietă dicéndu: „Studentii slovaci se i-au la gónă, decât în órele lor libere cântă cântece slovace. „Matica“ slovacă nu-i destulu că se disolvă, dér averea ei privată se predă altorú societăți, cari urmărescu tendințe de maghiarisare.“

In asemeni împrejurări n'arú comite óre o crimă fruntașii némului slovacu, decât arú dice cătră Slovaci: „suferiți-le tóte în tăcere, răbdați tóte loviturile, tóte călcările de lege fără a scóte nicl unu cuvéntu de protestare, fără a vé mai apăra.“

Conducătorii adevörați ai Slovaciloru suntú departe de a da poporului lor sfatulú, ca să se lase a fi dusu de torentulu inimicu, suntú departe de a'lu consilia să tacă, și să se sinucidă prin propria sa inertă.

Nu la mörte, ci la viața națională voiescu

patrioții slovaci să conducă poporul lor, de aceea îi cerú să dea semne de viața, să accentueze comunitatea sa de rassă și se strângă șirurile ginte slovace, ca să se convingă și inimicii și amicii, că ei voiescu să trăiescă ca unu corp naționalu, ce suntú.

Ori cât de amarú arú fi loviți de sórte Slovacii din Ungaria, ei potú spera că vorú învinge tóte greutățile și că cauza lor sântă va triumfa, pe câtú timpú vorú fi astfelu conduși și sfătuiți.

Temerile de rösboiu.

Dilele din urmă ale săptămânei trecute ne-au adusú sciri fórté îngrijitoare și neliniștitore, ceea ce în limbagiulu nemeritú alu lui „N.-fr. Presse“ vrea să dică, că buletinurile asupra scumpului nostru holnavu, a păcii europene, suntú éráși re e de totú.“

„Mai întâiu,“ dice numita föia, „a sositú din Pesta scirea, că ministrii unguresci au sositú la Viena spre a se ocupa, pe lângă pactu, cu afacerea acoperirii trebuințelorú administrației de rösboiu pentru cunoscutele mäsuri de precauțiune militare. După aceea a anunțatú telegrafulu din Berlinu, că se vorú conchema 72,000 ömeni, după alții chiar 172,000 rezerviști, spre a se esercita cu mánuirea puscii cu repetiția. In fine mai sós și unu articulu alu diarulú oficiosu rusescu „Journal de St. Petersburg,“ care pórtă unu limbagiu fórté îngâmfatú și dușmănosu atâtú față cu paciniculu discursu alu lui Salisbury, câtú și în privința regenței bulgare, ceea ce ne dá puțină speranță, că negocierile ambasadorilorú din Constantinopolú vorú avea vr'unu rezultatú favorabilu. Aceste noutăți, adause la celelalte despre înarmările în Francia, facú ca frica de rösboiu să devină din ce în ce mai mare.“

Cu tóte aceste „N. fr. Presse“ nu crede, că după ce lumea se pregătesce pentru o catastrofă, acésta catastrofă trebuie să se și întemple. Isvórele temerilorú de rösboiu precum și ale pericolului unui rösboiu mare și crâncenu suntú relațiunile dintre Germania și Francia de-o parte și cele dintre Austria și Rusia de altă parte. Aceste doué isvóre stau în óre-care legătură. Cu câtú Germania se va teme mai multú de unu atacu alu Franciei, cu atâtú mai sigurú póte să urmărescă Rusia planurile sale orientale, fără a se teme de puternica intervenire a Germaniei. Din contră, cu câtú lucrurile în Orientu se vorú desvolta mai pacinicu, cu atâtú mai puțină speranță póte avé Francia de a dobândi printr'o înțeleptă exploatare a încurcăturilorú orientale unu aliatu contra Germaniei. Pentru tóte statele acestea însé resultă de aici, că începerea rösboiului însemnéză totodată, că fiecare din ele este în pericolu d'a sta față cu-o nefavorabilă formare a unei coalițiuni și că Europa ar fi espusă unei conflagrațiuni înfricoșate, fiindú încurcate în luptă și statele neutrale.

Diarulú vienesu speréză totuși, că decât este numai câtú de puțină minte în creerii celorú ce guvernéză lumea, rösboiulu acesta grozavu, cu tóte înarmările enorme, nu va isbucni. Cine va trăi va vedé!

Rösboiu între Germania și Francia.

Europa e apăsată de o atmosferă de nesuferitú și celú care observă cu atențiune mișcările din Germania și din Francia, cu tóte asigurările pacnice ale pressei, nu 'și póte înăbuși sentimentulu, că în curéndu trebuie să se întemple ceva. Aceste sentimente se oglindéză în articulu de fondú alu lui „Pester Lloyd“ dela 27 Ianuaru n., care comunică următoarele:

„Căutămú să ne esplicămú acésta stare bolnavă și ó găsímú esplicarea într'o comunicare ce ne vine din

parte competentă din Berlinu. După acésta, în Berlinu se socotesce unu rösboiu franco-germanu de faptú mai probabilu, decâtu cum ar trebui să se admită în genere după aparițiunile factice. Părerea esprimată din nou mai de întreaga opiniune publică, că semnalările oficioselorú germane cu privire la înarmările franceze arú fi fostú numai manevre electorale, se arată de corespondentulu nostru, care e fórté seriosu, ca cu totulu netemeinicé. Nu, nu e vorba de manevre electorale. Mai curéndu e unu avertismentú, care se va face cu mai multă tăria, decât va fi nevoia.

„De o alianță ruso-francesă nu trebuie adă să ne tememú, dér cei din Berlinu au dovești eclatante, că generalulu Boulanger are convingerea, că e pregătitú și că celú multú într'unu anú póte începe și singurú marea luptă decisivă, decât în Orientu e liniște, dér că elú se gândesce deja pentru luna viitoare la o expedițiune contra Germaniei, decât Rusia întră în curéndu în acțiune seu decât se ivesce vr'o erupțiune în peninsula balcanică. In față acestei stări de lucruri, Germania trebuie să chibzuescă, că óre consultu e să aștepte în nelucrare ataculu francesu. In momentul de față, sorții ar fi încă favorabili Germaniei, peste câteva luni însé s'arú poté schimba lucrurile. Germania doresce să scie, cum stă lucrulu, și decât încercările sale de a se clarifica n'arú da nicl unu rezultatú multămitorú, atunci s'ar poté vedé nevoia să ia ofensiva.“

Mäsuri militare franceze.

Corespondintele din Parisu alu diarulú „Vossische Zeitung“ comunică următoarele:

Construcțiunile, pentru cari s'au cumpăratú scânduri din Germania, suntú numite „halte-repas“ (popasuri) și „hangar de concentration“ (barace de concentrațiune), prin urmare nu servescú ca cuartire pentru trupe.

Manevrele, la cari suntú invitați oficiarii delegați străini, se vorú face la corpulu 9 de armată (Tours). Pentru a se face probă de mobilizare, mai tădiu, la véră, suntú desemnate corpurile de armată 8, 10, 11 și 17 din Bourges, Rennes, Nantes și Toulouse. Armata teritorială nu va fi chemată.

Dintre aceste date, observă diarulú berlinesu, cele mai importante suntú cele privitoare la natura și scopulu „baracelorú“ despre care s'a făcutú atăta vorbă in timpul din urmă. De aci se vede că nu s'au avutú în vedere mäsuri pentru mărirea garnisónelorú, ci numai întocmiri pentru marșuri și mișcări excepționale. Idea fundamentală și la o întocmire și la alta este resbelulu, cu deosebire numai că o sporire de trupe are în vedere scopuri mai apropiate decâtú întocmirile de aprovizionare pentru casulu unui rösboiu.

Ministrii unguresci în Viena.

Éráși au plecatú la Viena ministrii unguresci. De astădată se tratéză de cestiuni fórté grave față cu cari trebuie să se ia grabnice hotăriri. Se vorbesce că sub presiunea încurcăturilorú din afară șansele afacerii pactului austro-ungarú arú fi devenitú mai favorabile. Étä ce i se telegrafieză în privința acésta din Pesta diarulú „N. fr. Presse“:

„Ministrii conte Szapary și br. Orczy vorú lua parte împreună cu ministrulu de comerciú Szechenyi la unu consiliu de ministrii comunu, ce se va tine în 20 Ian. a. c. Mai întâiu ministrii din ambele părți ale monarchiei se vorú sfātu asupra pactului. Aceste sfătuiri, se crede, vorú avé deastădată unu rezultatú mai bunu, de óre se intenționéză a se face o propunere de împăciuire, care ar consta în aceea, ca guvernulu ungurescu să primescă vederile ministeriului austriacu în cestiunea petroleului și în schimbú ministeriulu austriacu să facă concesii în privința impositului pe spirtoúse. Sub presiunea raporturilorú generale de améndoué părțile există tendința și intențiunea de a rezolva câtú mai curéndu tóte cestiunile privitoare la pactu și de a presenta invoierea făcută încă în cursulu sesiunei acesteia ambelorú parlamente.“

„Conferențele ministrilorú se vorú ocupa și cu chel-

tuielele ce le-a făcut pân'acum administrația de război și despre a căroră estindere nu se știe aici nimic sigur. În conferințele de curând ținute și s'a dat, precum știm, ministrului de război imputernicirea, ca, rezervându-se aprobarea ulterioară a legislativei, să facă anumite cheltuieli, și ministeriul de finanțe comună a fost însărcinat de a îngriji provisoriu pentru acoperirea lor. Dacă pretențiunile administrației de război vor fi mici, se va păstra forma acăsta de acoperire a cheltuielilor.

Cestiunea trebuie să se rezolve și guvernul unghuresc va avea în curând ocaziune de a se pronunța asupra ei în dietă, deoarece conducătorii opoziției au intențiunea de a provoca o discuțiune asupra cestiunii din afară în cursul dezbaterii speciale a bugetului, care se va începe luni, și de a interpela pe guvernul asupra pretențiunilor administrației de război.

În fine i se raportază foiele vieneze, că criza în ministeriul de finanțe în Peșta încă nu e decisă. Unii zic că contele Szapary voiesce să rămână în postul său, alții știu însă, că ar persista în demisiunea sa. Și în această privință va decide modul cum va fi primit Szapary la Viena. Cât pentru plaurile financiare ale contelui Szapary, se înțelege de sine, că în asemeni împrejurări nici că poate fi vorba de executarea lor.

SCRILE DILEI.

Din *Rodna vechiă* i se scrie lui „Koložvár”, că școlile confesionale românești din comitatul *Bistrița-Năsăud* se portă cu multă dispreț față cu foia unghurescă „Néptanitok Lapja”, ceea ce după părerea corespondentului unghuresc — este un trist document despre lipsa lor de gust. Mai cu seamă însă s'a supărat corespondentul lui „Koložvár” pe preotul valah din *Măgura*, d-lă Iacob *Titaritiu*, despre care zice, că își apără școala lui ca să nu se audă în ea vorbă unghurescă, ăr pe învățătorul școlii sale îl persecută și injură în modul cel mai dur, pentru că citește foia mai sus zisă, ba zice că cu forța o ia dela poștă, o duce acasă și o calcă sub picioare mai înainte de a fi citită — Amă dori să știm, de ce folos este pentru Românii foia unghurescă școlară, ca să aibă gust de ea? Corespondentul lui „Koložvár” zice, că foia acăsta se dă școlilor fără plată; nu este adevărat, căci se dă din bugetul instrucțiunii publice, care va să zică: de pe spinarea contribuabililor, cari în majoritate sunt Români. Ar dori jupânii dela foia unghurescă să se audă vorbindu-se unghuresc în școlile românești. Sunt preacri strugurii, jupânilor, vi se strepețesc dinții.

Ministeriul de externe a adresat oficiilor consulare austro-ungare o circulară, în care le avisază, ca cu privire la împrejurarea, că oficiile consulare sunt peste măsură îngrămădite cu însărcinări din partea biurourilor de informațiune private asupra capacității creditului firmelor străine, precum și cu alte cereri, astfel de întrebări, anume în cazul când ei nu sunt cunoscuți consulatului, să îi îndrepteze la biuroul de informațiuni al camerei comerciale din Viena. În principiu se pot da informațiuni și pe calea altor camere comerciale austriace.

Corul de plugari din *Chișineu*, ai căruia membri sunt parte plugari din *Chișineu*, parte din comuna învecinată *Erdeș*, a cântat pentru întâia dată sânta liturgiă sub conducerea lui *Ioan Șumanu*, membru al

vestitului cor din *Chiseteu* în sărbătorile Născerii Domnului, și anume în ziua întâi, în *Chișineu*, ăr a doua zi în *Erdeș*. Bisericele din numitele comune erau — zice „Biserica și școala” — îndesuite de public, între cari erau și numeroși străini, cari nu-și puteau explica, cum un plugar în suman o-au putut duce atât de departe în arta musicală, ca să fiă în stare a instrui un cor, și cum plugari români cântă după note în quartet cu atată precizie. De asemenea a cântat acest cor în *Chișineu* și la sărbătorea sântului botez precum și la sănțirea apei, săvârșită la *Crișiu* în fineța de față a unui însemnat public atât din *Chișineu*, cât și din comunele învecinate. Meritul de a fi înființat acest cor de plugari este al domnilor advocați din *Chișineu* *Michaiu Veliciu* și *Ilie Bozganu*, cari au purtat toate spețele din averea proprie.

Elevii școlii române din *Ighiu* vor da în 6 Februarie n. o producțiune dialogică însoțită cu cântări în edificiul școlii de acolo. Inceputul la șapte ore seara. Venitul este destinat pentru a procura unele rechizite școlastice, care lipsesc cu totul și din lipsa cărora școala suferă neajunsuri nu numai cu privire la elevi, ci și din partea oficiilor politice. E dator publicului român să ajute cu ce poate, ca să scape școala de șicanele ce le suferă din partea celor cari nu ne'mbulzesc cu dragoste școlile noastre.

Agio vamal în aur s'a stabilit pe luna Februarie cu 25% pentru monarhia noastră.

Fișpanul *Keglevich* a pornit cercetare disciplinară contra mai multor funcționari ai orașului *Erlau*. Se zice că reprezentanța orașului a cerut să meargă acolo un delegat al ministerului, ca să cerceteze temeinic starea lucrului, mai ales ăfacerea școlii orfanale și să stabilească în cifre suma de bani defraudată.

Școala poporală ev. luter. din *Feldiőră* și școala comună din *Crișbavă* au fost închise din cauză că între copii bântue pojarul.

Societatea archeologică din *Peșta* a ținut la 25 Ianuarie n. o ședință, în care Blasiu Orban ceti despre anticități romane neglijate din *Săcuime*. La *Odărheiu* săcuiesc s'au descoperit resturile unui castru roman.

În *Deșiu* s'a impușcat la 25 Ianuarie n. secretarul societății de asigurare unghuro-franceze, *Ioh. Schrödl*.

Românul din *Rășinari*, care a fost atacat în pădure de trei *Cisnădioreni*, se numește *Petru Bratu*, ăr jefuitorii sunt *Paul Phleps* și *Georg Fabig*; cel d'altu treilea *Peter Gregor* a fost beat și n'a știut de intențiunea celorlalți doi, a luat însă parte la maltratarea *Rășinarienului*.

Oficiul de dare din *Nyiregyhaza* a fost spart în noptea de 15 spre 16 Ianuarie n. de niște hoși, cari au furat 15,300 de creșteri noi de noui, bătui în *Kremnitz* în 1885.

D. Alexandru Ciurcu, espulsatul, este așteptat în *București*, unde aduce rămășițele soției sale, care a murit în anul trecut în *Francia*. *D. Ciurcu* nu va sta în țară decât 48 de ore, căci numai atât i-a îngăduit consiliul de miniștri.

D. maior de *Pange*, atașat militar pe lângă ambasada și legațiunea franceză din *Viena* și *București*, care actualmente se află în capitala României, este autorizat să viziteze stabilimentele militare române.

D. baron *Mayr*, fost ministru plenipotențiar al *Austro-Ungariei* în *România*, a părăsit *București*. Cu girarea afacerilor legațiunii este însărcinat d. *Heidder Egeregg*, consilier de legațiune.

Cetim în diarul parisan *„Le Figaro”* „Librăria *Dentu* a pus în vânzare un roman, căruia îi prețicem un frumos succes. *„Dôna de Presmes”* este un roman foarte parisan și care va fi foarte citit. Autorul lui, care subsemnă cu pseudonimul *Radolphe de Véczelay*, este unul din membrii cei mai distinși ai aristocrației române.

D-lă George Mirodot, funcționar în *București*, și *d-șora Elena Lupan* din *Brașov*, și-au serbat er în 18 Ianuarie cununia lor în biserica dela *Sf. Nicolae*. — Felicitările noastre!

Bală română se va aranja în *Arad*, Joi la 17 Februarie n. 1887, în sala dela *„Crucea albă”*. Venitul este menit pentru fondul „Reuniunii femeilor române din *Arad* și provincii”. Comitetul aranșator: *Aurel Suciu*, *Dr. Iuliu Bonciu*, *Corneli Nicora*, *Sever Bocșan*, *Titu Vuculescu*, *Mihai Raicu*, *Romul Ciorogariu*, *Dr. Petru Piposu*, *Dr. Dimitrie Horvat*, *Dr. Ioan Traiescu*, *Ioan Vidu*, *George Lazar*, *Dr. Georgiu Chicin*, *Dr. Georgiu Vessa*, *Georgiu Popoviciu*, *Ioan Iercan*, *Aurel Motu*. Bilete de intrare: pentru familie 5 fl., pentru persoană 2 fl., bilete de galerie: rândul I cu 2 fl., al II cu 1 fl., al III cu 5 cr. Inceputul la 8 ore. Ofertele maritimose sunt a se adresa Domnului *Aurel Suciu*, avocat în *Arad* (*Strada principala Nr. 1.*)

Valea Buiei, 8 Februarie 1887.

Cine cunoște mai de aproape opidul *Șieica-mare* va ști abună-semă, că locuitorii acestui opid sunt de naționalitate Română și Sasă; mai sunt pe lângă ei trei familii unghuresc și trei jidovesc. Atât Românii cât și Sasi trăsesc în deplină armonie și astfel nici încrederea împrumutată nu lipsesc între ei. Călătorind prin părțile acele, mai virtos imi dăcea la inimă să mă informez despre starea bisericilor și școlilor românești, cari în timpul acesta sunt atât de amenințate în existența lor.

Cât pentru bisericile românești din opidul acesta, după cât m'am putut informa, ele sunt scutite de acele primejdii, de cari nu sunt scutite multe biserici, și școle românești din *Valea Buiei*. Mai doritor însă fost ca să cunosc situația școlilor, fiind că școala este lucrul de căpetenie în care se oglindesc rivna și sîrguința unui popor spre cultură și civilizațiune. Resultatul la care am ajuns pe calea acăsta le face mare onore locuitorilor români din *Șinca-vechiă*. Școala lor este un edificiu solid de piatră, cu patru încăperi, dintre cari sala de propunere este intru toate corespunzătoare cerințelor legii, încât ar pute servi ca școala de model. Au un învățător deplin calificat și decă lucrul ar merge pe dreptate, în cauza școlii, Românii acestui opid n'ar avea a se teme de nimic. Cât pentru Sasi, ei stau încă și mai bine decât Românii în privința bisericilor și școlilor, ceea ce în urma împrejurărilor istorice, așa favorabile pentru ei, nu e mirare.

FOILETONU.

Strigături populare din Selagiu

adunate de *Ión P. Lazar*.

Cine n'are drag în lume
N'are la popă ce spune.

Birișel cu penă mare,
Dă în boi să meargă tare:
Birișel cu penă mică
Dă în boi să aibă frică.

Nu da Dôme badej bine
Pân'ce m'a lăsat pe mine.
Nu-i da Dôme nice rău
Că n'a fost să fiă al meu.

Care crede la ficior
Tună-ș Dôme din nor;
Care crede la dragu
Tună-ș Dôme din noru,
Și eu am creșut odată
D-șeu tune-lă și-lă bată.

Floricea de pe rit
Nu gâdi că te-am urit
Decă-ășeră n'am venit.
De n'am venit, te-am vedit
Totu mai dragă mi-ai cădit.

Nici ast'seră n'oiu veni,
De n'oiu veni, te-oiu vedé.
Și mai dragă mi-i căde.

Bădișor cu penă 'n clop
Șederea-și cu tine-unu strop.
Dér mē temă c'oiu zăbăvi
C'am mai zăbovit odată
Și-a vrut maica să mē bată.

Ședă dracu 'n stană și'n tēu
Și'n badița totu mereu.
Ședă dracu 'n stană și 'n baltă
Și 'n badița câte-odată.

Frunță verde de frăgu
Rēu 'mī stă fără dragu;
Frunță verde de sălcu
Rēu 'mī stă fără dragu.

Vin'o lele să te iau
(Că ți-oiu face comiteu*)
Și pe Clușiu și pe Șimleu,
C'acela să fiă al tēu.

Vin'o lele să te duc,
Că la ver'oiu fi haiduc.
Vin'o lele să te iau
Că la ver'oiu fi biru

Și pe Clușiu și pe Șimleu!

*) Contract.

Nu știu maică, locu-i rău
Ori fără noroc 'să eu!?
— Ba șeu locu-i totu unu loc
Numai io 'să fără noroc.
Ba șeu țera-i totu o țera
Numai io'să fără țigneală.

Când eram la mama fată
Nu puneam nici pe lopată;
Nici țeseam, nici puneam pânză,
Numai flueram în frunță;
Dér decă m'am maritat
N'avui milă la bărbat —
Și țesu-i și puse-i pânză
Ș'o lăsa-i la dracul frunță.

Pôte ști cine nu-i prost
Că badea-i pe șirul nostru;
Pôte ști cine nu-i beat
Că badea-i cu mine 'n sat.

Cine n'are dor pe lume,
Vină la mine și-mi spuie,
Că eu am, ba mi-a 'ntrecut,
Ba mai am și de vândut.

Fetele până ce-'să fete
Nime 'n crășimă nu le vede,
Ăr de vînersu nu li-e sete;
Dér după ce se marit

Béu vînersul fără frică,
Să stringă câte opt și noué
Și béu câte-o cupă-doué.

Disa-i bade, disa-i căne
Că n'ai dragă ca pe mine;
Ba a-i dis'o totu mereu
Că ți-să dragă numai eu.

Tu leliță 'n al meu bută*)
Nu iubi fi-șe mut,
Ci iubesc 'n dragul tēu,
Nu gâdi că'mi pare rău.
Vorbesce cu cine-ți place
Că de mine-i avé pace,
Gura mea nu te-a muștra
C'ai vorbit cu cineva.

Nu-'mī da Dôme ce nu-i bun
Că mī-oiu face mórte 'n drum;
Nu-'mī da dômne ce nu-mī place
Că mórte pe drum mī-oiu face.

De-ai fi lele cum ți-e fala
Nu ți-ai pune pânza véra,
Ci o-ai pune când e frig
Să 'nghețe mînjala 'n blid.

Strigă badița din deal
Să-i trâmīt gură pe val;

*) în al meu bută—in mânia mea

După toate aceste constatări nu m'am putut mira în deajuns, când am aflat că în Șinca-vechiă se află și școlă de stat. Cum, cugetam în mine, se poate înființa școlă de stat acolo, unde nu sunt decât trei familii maghiare, ér școlile confesionale sunt destul de bune. S'a cumpărat edificiu cu 3200 fl. v. a., s'a instalat învățător și învățătoresă și s'a provădit școlă cu cele de lipsă, ceea ce costă spese mari. În astfel de momente mi-am adus aminte de starea „strălucită” a finanelor noastre și nu mi-a fost greu să aflu, că motivul ce l'a îndemnat pe d. ministru Trefort la întemeierea acelei școle a fost maghiarizarea, care aici și în Valea Buiei peste tot nu-și va ajunge scopul în vecii vecilor.

Dér nu-i de ajuns că se prădează finanțele statului pe astfel de utopii ale maghiarizării, ci Românii și Sasii de aci sunt dator să susțină și școlă de stat, și acesta o făcând pe ordonanța ministerială din 11 Noemvre 1886, Nr. 44.411, în urma căreia respectivul viceșpană dispune stricta incassare a unei sume de 240 fl. 70 cr. v. a. luându-se adevărat 5% la florenul de dare, și acesta să se execute până în 5 Februarie a. c. După calculul mediu crescământului la florinul de dare în opidul Șeica-mare se apropie la 80%, ér poporul este stors până la oșe și nu numai aci, ci în întreaga Valea-Buiei, astfel încât, decât bunul Dumnezeu nu i-ar fi dat Românului o inimă tare și darul frumoșei sale doine, desnădăjduirea i-ar fi prietinel și soțul său nedespărțit. În cursul călătoriei mele am fost adeseori atins de accentele doioșe și tainice ale doinei, în care Românașul locuitor al acestor locuri romantice își varsă durerea și amarul vieții, răpindu-mă și pe mine în starea s'a tristă sufletească. De altcum miseria, Stimble Redactor, e atât de mare pe aici, încât, cugețându chiar și la viitorul cel mai apropiat, și cel mai nepăsător om trebuie să fie serios îngrijat de soarta poporului român.

Astfel stând lucrurile pe Valea-Buiei și în Șeica-mare, nu știu cum se vor mai pute încasa contribuțiile școlii de maghiarizare, de nu cumva se vor executa și vestimintele de pat și rechizitele economice, pe cari se le cumpere dela tobă jidovimea din Valea-Buiei, pe carea trebuie să o susțină și și învețe poporul nostru.

Să nu trec cu vederea pe preotul unit Vasiliu Oprea, care îndată a alergat cu copii săi la școlă de stat, unde se află și de presente. Vai de acel popor, care are în fruntea sa un astfel de conducător!

Fiați dîș înse spre onore Românilor și compatrioților Sasi din Șeica-mare, cari deși plătesc procentele pentru jidovimea din Valea-Buiei, totuși își trimit copii la școlile lor confesionale, îngrijindu-se bine de școlile și învățătorii lor.

Primiți ș. c. a.

Călătorul.

Sciri militare.

Austro-Ungaria. O telegramă din Triestă spune că la 28 Ianuarie n. s'au făcut esperiențe cu nouele torpilore, cari au fost construite în atelierile speciale ale marinei din Triestă. Aceste esperiențe au isbit pe deplin. Torpilorele au fost constatate ca de cea mai bună calitate. Stau bine în mare și iuțela lor ajung până la 23 mile pe oră. Acestă iuțelă n'au avut-o până acum decât torpilorele englese. — Să telegrafiază din Viena diarului „Standard” spre a confirma pregătirile militare ale Austriei și a constata, că desacordul e tot

atât de complet astăzi ca și în Noemvre trecut, între guvernul din Viena și cel din Petersburg.

Germania. Cei din Parisă află din Metz, că autoritățile prepară cărți de identitate pentru a permite femeilor oficerilor și funcționarilor germani d'a reîntra în patria lor în casă de război. Diarele din Berlină spun, că vor fi chemați curând sub drapelul 72,000 de rezerviști, pentru a-i execia cu mănuierea pușcii celei nouă. Împăratul întreținându-se cu mai mulți generali despre apropiata chemare a acestor rezerviști, declară, că această măsură n'are nici o semnificare războinică. O telegramă din Parisă comunică, că partidul militar prusian împinge din toate puterile pentru război. — Unele persoane din Mainz, cari la recrutarea din anul trecut n'au fost înrolate, fiind supranumerare, au primit chemarea sub arme pentru Aprilie. Se vede deci, că are să se execute în tot cazul sporirea cifrei de prezență.

Francia. „Strassburger Post” țice, că Germania este direct amenințată prin încercarea de mobilizare ce vrea să facă generalul Boulanger a celor două corpuri de armată pe frontiera de răsărit.

Rusia. După o telegramă din Brody, în Galiția, e adevărat că se lucrează fără întrerupere la sfîrșirea fortificațiilor orașului rusesc Dubno. Afară de acesta câteva întăriți de trupe au venit în Polonia rusă și mai ales la Zamosc.

Serbia. La intrunirile militare din urmă, care s'au ținut la Belgrad sub președința generalului Horvatic, ministru de război, s'a constatat, că armata sârbescă e totă prevădită cu pușca nouă adoptată de curând. Se lucrează cu activitate la sfîrșirea nouelor fortificații dela Kladova. Aceste lucrări sunt făcute în vederea unui război posibil în care Rusia va fi angajată și pentru a împedea pe Români să ocupe poziția acésta.

Ultime sciri.

Sofia, 29 Ianuarie. — Guvernul bulgar a remis consulului general al Franței la Sofia, cu rugămintea de a o comunica la Petersburg, sentința dată în Rumelia relativ la evenimentele din Burgas, sentința prin care supusul rus Nabokoff a fost condamnat la moarte.

Berlină, 29 Ianuarie. — Gazeta Germaniei de Nord țice că Germania dorește pacea, însă că din nenorocire tendințele opiniei publice nu sunt caracterizate în regiunile oficiale. Guvernul german trebuie să țină d'ér s'ă nu numai de voința cabinetului francez, ci și de dispozițiile spiritului popular.

Berlină, 28 Ianuarie. — În cercurile noastre politice bine informate se admite că un război este inevitabil între Franța și Germania. Dér se speră că egalitatea forțelor, fiind stabilită după adoptarea proiectului de lege militară, va face să întârzie isbucnirea ideilor de revanșă la Francesi.

Berlină, 28 Ianuarie. — Principele Bismarck are numeroșe întrevederi cu împăratul Wilhelm, Aceste întrevederi sunt foarte comentate în cercurile politice.

Berlină, 29 Ianuarie. — Din incidentul născut fiului al patrulea al prințului Wilhelm. mii de ómeni s'au adunat înaintea palatului imperial. Când artileria, care a anunțat născuterea cu 101 tunuri, a trecut pe dinaintea pa-

latului, în sunetele cântecului „Wacht am Rhein” (*Sentinela la Rină*), împăratul apără la ferăstră, fiind salutat de strigătele mulțimei.

—x—

Viena, 17 Ianuarie. — „Corespondența politică” spune, că guvernul din Sofia a notificat Porții, că e gata să acorde minorității numirea unui regent și a doi miniștri, îndată ce Porța va fi propus un candidat acceptabil pentru tronul Bulgariei.

—x—

Negociările cu România pentru convenția abia se vor începe înainte de 10 Februarie st. n. țice „N. fr. Presse.” În Bucuresci se crede că pe atunci lucrările pregătitoare se vor pute termina ca delegații români să plece la Viena.

DIVERSE.

Necrolog. — Maria Ilieșiu născută Clococianu ca soție și pruncii: Ana, Stefan, Maria, Claudia și Elisabeth, cu inima frântă de durere aduc la cunoștința tuturor consăngenilor, amicilor și cunoșcuților, cumă prea iubitul lor soț, respective părinte **Iacob Ilieșiu**, magistrul silvanal în Năsăud, după un morbu greu și-a dat sufletul său blând în mâinile Creatorului în 26 Ianuarie 1887 în cimiteriul greco-catolic din Năsăud.

Fiați țerina ușoră și memoria binecuvântată!

**

Un fenomen — Institutul meteorologic din Bucuresci comunică șcirea unui fenomen întâmplat luni în săptămâna trecută: În ziua aceea, la 5 ore după amiază, la nordul Moldovei a fost un fenomen meteorologic prea curios într-o astfel de vreme. Se știe, că în timpul iernii atmosfera este încărcată cu o mai mare electricitate decât v'era. Cu toate acestea acum au fost cele mai multe descărcări electrice ale atmosferei și rare-ori se observă ierna fenomenul acesta. S'era la ceasurile 5 un nor încărcat cu electricitate, descărcându-se peste liniile telegrafice în Rădăuți, Darabani, ș. a. a produs câte-va accidente. Astfel la Rădăuți descărcătura trecând prin aparate a ars gutaperca într-o parte a firelor de joțiune a aparatelor. La Darabani, descărcătura a fost așa de tare încât aparatele telegrafice proiectau schintei și cumtatorului părea aprins. Amploiatul telegrafului din pricina comojiunii nu putea isola liniile.

**

Sfîrșitul lumii. — Unul din marii savanți englesi, sir W. Thomson, care a luat mare parte la așezarea cablului transatlantic și s'a făcut cunoscut prin teoriile sale asupra originii plantei noastre, a comunicat data probabilă a sfîrșitului lumii. Într-o conferință ținută la Royal Institution, a calculat, basându-se pe teoria lui Holenholz, după care soarele este un glob vast care se răcesce, puțin câte puțin; — a calculat, țicem, că soarele există de 20 milioane ani și că se va răci cu desăvîșire peste 10 milioane de ani maximum. Dec'i peste 100 mii veacuri sfîrșitul lumii.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se pot cump'era în totungeria lui I. GROSS, și în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil Dr. Aurel Mureșianu

Strigă bădița din șes
Să i trimită gură mai des.

**

La răchita rămurată
Șede-o mamă sup'erată,
Cu fata-i nemăritată.
— Nu da mamă vina fetei
Ci da vina cui n'o cere,
Ca feta s'ar mărita
Dec'ar fi cine-o lua.

**

M'am dusă as'era la moră
Cu căruțul c'o iepșoră.
Iapa nu-i — m'anzu'lu furar
Două rôte nu'su de-as'era.
Dumneșeu să nu mă bată —
Morărița-i vinovată.

**

S'eracl, voi, mândrele mele
Vorbiți-v'ei voi tus'trele,
Și-mi faceți o liturgiă
Ca să scap de cătăniă;
Că d'acolo de-oiu scăpa
Pe tus'trele voiu lua.

**

Cântă cucul pe sageți
Rămăne-ai sată secret
Decă, bade, nu te vedu!
Cântă cucul pe sub vii

Rămăne-ai sată pustii
Decă tu bade nu vii.

**

N'aibă mândra nici o vacă
Numai ochii ei să-mi placă,
Că decă mie nu-mi place,
Haie bune cum mi-o face?

**

Fost'am și eu ôre când
Ôre când, a ôre-cui
D'acum nu'su a nim'eni;
Dér de m'oiu purta frumos
Èr voiu fi a cui am fost.

**

Așa țice frunța'n plop,
Că dragostea nu-i noroc
Numai chiar pară de foc;
Așa țice frunța'n vie,
Că dragostea nu-i moșă
Ci necas și dușmăniă.

**

Străinu-să și n'am pe nime...
Am destui d'ér nu'mi vreu bine.
De'ășu avé pe cineva
M'ar trage, nu m'ar lăsa.
Străinu'să ca ș'o pasere,
N'am milă nici de-o lature.
Străinu'să ca-un puiu de cuc
N'am milă unde mă duc.

**

Sărutatul de moșneg
Ca carnea de puiu beteag.
Sărutatul de voinic
Ca carnea de puiu țript.

**

Tună Domne și dă foc
Unde-a fi mândrul pe loc,
Tună Dómne și dă pară
Unde-a fi badea pe séră.

Nu te bate cu ș'unu' pescu,
Că mândra nu te iubese.
Nu te sfărîma cu firea,
Că lelea nu sci de ea.

**

Popa Iónu m'a jurat
Să nu-mi ținu drăguță'n sat,
Nici holteiu, nici insurat!
— Grijescă popa de el,
Că io-să voinic tinerel,
Nu-să moșneg bătrân ca el.

**

De m'ășu face ca ș'odată
Șciu-ășu péna cum se pórtă:
Că péna se pórt'ășa —
Să te iubescă lelea.

Doine populare.

(de lângă cetatea de p'etra, culese de Eleonora T. Mihalca și Sofia Colceriu.)

Flóre mândră'n grădiniță,
Sărută-m'ă mândruță.

Până-i mutu la Bistriță;
S'rută-me să nu scie,
Scărbă'n casă să nu fiă,
S'rută-m'ă să nu vedă,
Scărbă'n casă să nu ședă.
Tu mândruță mândrușoră
Ce-ț-e gura-ășa amară?
O de pâne de s'ecară,
O de grâu de primăveră,
Ba nici de pâne de s'ecară,
Nici de grâu de primăveră,
Dér când m'a născut pe mine
Au m'ancată maica căline,
Să nu mă s'erute nime.
Frunță verde de piper,
Apră Dómne și feri,
De gardul bătut cu spin,
De drăguța din vecini
De pușcuța ruginosă
De drăguța mincinosă.
La drăguța din vecini
Trecu gardul cel cu spin,
Fără botă printre căni;
Decă n'am fost vinovată,
Nici căni nu m'au mușcat,
Nici spinii nu m'au spinat,
Fórte bine m'a umblat.

Cursul la bursa de Viena
din 29 Ianuarie st. n. 1887

Table with 2 columns: Item description and price. Includes items like Rentă de aur, Rentă de hârtie, Imprumutul căilor ferate, etc.

Bursa de București.

Cota oficială dela 16 Ianuarie st. v. 1887.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes items like Renta română, Renta rom. amort., Impr. oraș. Buc., etc.

Cursulu pieței Brașov

din 31 Ianuarie st. n. 1887.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes items like Bancnote românești, Argint românesc, Napoleon-d'ori, etc.

Umezeala, frigul, nu supără!

Numai fl. 1.85.

Pentru Domni: Pentru Dămine:

Impermeabile, căldurose, durabile și in adevăr admirabil de eficiente sunt...

JACHETE (Bürger-Jacken)

țesute desu și cari se potrivesc foarte frumos pentru Domni, Dămine, băieți și fete.

Aceste Jachete renumite sunt pentru ori-cine cel mai indispensabil și necesar...

vestiment, și se află în colorile: sură, cafeniu, drap, bordeaux, civit și negru. Cine posedă o asemenea Jachetă este cel mai bine apărut...

Din lână Zephir fină numai fl. 2.85.

Lână Zephir blănită numai fl. 4.

Ca măsură este suficientă a arăta decât statura e mare, mijlocii senu mică. Se trimite Veritabile contra rambursu numai de 11-12

Julius Fekete, Versandungshaus in Wien V., Hundstürmerstrasse 18/59.

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face cu începerea dale 1 și 15 ale fiecărei luni, mai ușor prin mandate postale.

Adresele ne rugăm a ni se trimit exact arătându-se și posta ultimă.

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table with 2 columns: Duration and price. Includes entries for 3 months (3 fl.), 6 months (6 fl.), and 1 year (12 fl.).

Pentru România și străinătate:

Table with 2 columns: Duration and price. Includes entries for 3 months (10 franci), 6 months (20), and 1 year (40).

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersul trenurilor

Valabilu dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with multiple columns showing train schedules for routes: Predeal-Budapesta, Budapesta-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, and Budapesta-Arad-Teiuș. Includes train types (omnibus, accelerated, pers.) and times.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile gróse.